

מטהרן עד כפר-כנא: ישראל הוכיחה שהיא יכולה

written by מאיר בן שבת | 12.02.2026

בעת כתיבת שורות אלה ראש הממשלה בנימין נתניהו עושה את דרכו חזרה לישראל לאחר ביקור הבזק שקיים בווינגטון, שבמהלכו נועד עם הנשיא דונלד טראמפ. מבחינתו של נתניהו, מטרתו העיקרית של הביקור הייתה להדק את התיאום האסטרטגי עם ארה"ב, ולוודא שערוץ השיחות שנפתח בינה לבין איראן לא יהפוך לחבל ההצלה של משטר האייתוללות.

החשש העיקרי, שעדיין לא הוסר באופן מוחלט, הוא האפשרות שהן יובילו להסכם חלקי [?] שלא רק יותיר את איראן עם יכולות התקפיות אסטרטגיות, אלא אף ישחרר למשטר כספים שיחלצו אותו ממצוקתו ויאפשרו לו להתבסס.

באיראן העריכו כי נתניהו הגיע לטראמפ כדי לשכנעו לנטוש את מודל "הסכם הגרעין הצר" ולעבור לדרישות שכוללות את פירוק מערך הטילים הבליסטיים והפסקת התמיכה בארגוני הפרוקסי. בכירי המשטר ניצלו את הבמה שסיפקו להם האירועים ההמוניים לציון 47 שנים למהפכה האסלאמית, והדגישו בכל לשון את התנגדותם לכך.

היועץ האיראני הבכיר עלי שמח'אני, ששרד את ניסיון חיסולו מידי ישראל ביוני האחרון, הצהיר כי יכולות הטילים של איראן הן "קו אדום" ואינן נתונות לכל משא ומתן. עמיתו עלי לאריג'אני, שיצא לפגישות בעומאן ובקטאר כדי לשדל אותן להרגיע את טראמפ, קרא לווינגטון "להישאר ערנית מפני התפקיד ההרסני של ישראל". באופן מפורט יותר הזהיר שר החוץ הטורקי הקאן פידאן כי התעקשות ישראלית לדון בכל הנושאים בו־זמנית עלולה להוביל למלחמה.

יש להניח כי הערכת המצב בטהרן אינה שונה מזו של כל אחת מהמדינות המערבות במתיחות, והיא מתמצה בשלוש המילים הנדושות: "כל האפשרויות פתוחות".

מה התרחישים האפשריים להתפתחות המגעים בין ארה"ב לאיראן? הראשון הוא הגעה להסכם שמקיף את כל הסוגיות [?] גרעין, תוכנית הטילים, הפעלת ארגוני פרוקסי והפסקת הדיכוי. זאת, בלי תאריך תפוגה, עם מנגנוני יישום ופיקוח אפקטיביים, ותוך הכפפת מתן התמורות להתקדמות ביישום ההסכם.

לפחות על הנייר, הסכם כזה עונה באופן מלא לכל הדרישות מאיראן. חולשתו העיקרית נעוצה בכך שהוא משאיר על מכונו את המשטר האיראני, ואפילו מחזק את הלגיטימיות שלו בזירה הבינלאומית. מנגד, מנקודת המבט של המשטר האיראני הסכם כזה הוא כתב כניעה, ולכן הסיכויים לכך כל עוד החרב אינה מונחת על צווארו [?] קלושים.

התרחיש השני הוא הגעה להסכם חלקי, שמכסה את סוגיות הגרעין אך מתפשר בשאר הסוגיות. הסכם כזה לא רק יספק חבל הצלה למשטר וישחרר לו כספים שיחזקו אותו, אלא יותיר ברשותו יכולות התקפיות אסטרטגיות שבאמצעותן יוכל לאיים על היציבות האזורית. הוא גם יאפשר לו לחזור למגרש בתום כהונת טראמפ כשהוא חזק ומבוסס יותר. מבחינתה של ישראל, זהו התרחיש הרע מכולם.

התרחיש השלישי: סיום המגעים ללא הסכמה, ומימוש האיום הצבאי של טראמפ, מתוך כוונה להביא את המשטר לקריסה או לכניעה. כדי להשיג זאת יידרש הצבא האמריקני לפגוע קשות במרכזי הכובד החיוניים של המשטר האיראני, ולא רק בנכסים הקשורים לתוכניות הגרעין והטילים.

התרחיש הרביעי הוא סיום המגעים ללא הסכם, אך גם ללא מלחמה. העיצומים הכלכליים שהובילו לגל המחאות יימשכו ואולי אפילו יוחרפו, ובהיעדר פתרון למצוקה הן יניעו מחדש את ההפגנות ויערערו את המשטר. הטיפול בטיילים ובספיחי תוכנית הגרעין יחייב פעולות צבאיות מצד ישראל ו/או ארה"ב, שנדרשת גם לפרוע את הבטחת טראמפ על העזרה למפגינים.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.



תרחישים להתפתחות השיחות בין ארה"ב לאיראן

1 הסכם מלא: גרעין, טילים, פרוקסי, מפגינים, ללא פג תוקף, פיקוח אפקטיבי, תמורות רק בכפוף ליישום.
מצד איראן זהו הסכם כניעה. הסיכוי קלוש.

הסכם חלקי

2 עבור ישראל: הכי גרוע. המשטר נשאר, מקבל תמורות ומתחזק, ההסכם משאיר לאיראן יכולות מאיימות

ללא הסכם – מלחמה

3 ניצול חלון ההזדמנות המבצעי לקיזוז יכולות מאיימות, האצת ערעור המשטר

ללא הסכם וללא מלחמה

4 הסנקציות נמשכות ומערערות את המשטר, חופש הפעולה לישראל נשמר

אפשר לנצח גם בזירה הפלילית

טבח שמחת תורה והמלחמה הרב-זירתית הממושכת של ישראל בעקבותיו חוללו שינוי עמוק בתודעתם של הציבור הישראלי ומקבלי ההחלטות. המאפיין הראשון של השינוי הזה הוא הפנמת הסכנה שבהכלה ² ההבנה כי מחיריה של השלמה עם מציאות שאינה רצויה עלולים להיות כבדים מנשוא.

המאפיין השני הוא האמונה כי בכוחנו לשנות. שינוי זה בא לידי ביטוי כמעט בכל זירות הפעולה של ישראל, ואפילו בתוככי בתי הסוהר בקרב האסירים הביטחוניים והפליליים. על הרקע הזה קשה לקבל את מה שנתפס כהשלמה עם תופעות הרציחות והפשיעה הקשה כאילו היו גזירת גורל.

ייאמר מיד שהמשטרה אינה אדישה למצוקותיו של הציבור. היא מודעת לציפיות ממנה לתת

מענים מידיים ויעילים. למרות הביקורת הדורסנית כלפיה, היא לא איבדה את חיוניותה. היא יוזמת ומשקיעה מאמצים רבים, אך האתגר הגיע לממדים שאינם ניתנים לטיפול רק במסגרות הקיימות ובכלים הקונבנציונליים שעומדים לרשותה. ההכרה בכך חיונית כדי להביא לשינוי גם בזירה הזו.

מה נדרש לשם כך? הנה כמה צעדים בסיסיים. ראשית, הגדרת המאבק בפשיעה הקשה כמערכה לאומית בהובלת ראש הממשלה. זה לא נחוץ רק כדי להעביר מסר על חשיבות הנושא ומקומו בסדר העדיפות הלאומי, אלא גם כדי ליצור סינרגיה בפעולתם של כל הרשויות והגופים הרלוונטיים. רק כך יהיה אפשר להבטיח את המעורבות האישית של כל השרים והמשרדים, השילוב של גופים ומנגנונים הכפופים ישירות לראש הממשלה, וכן זירוז תהליכים בין-משרדיים. תחת מטרייה זו יש לגבש תוכנית פעולה כוללת, שכל הגורמים יהיו מחויבים לה. יוגדרו לה יעדים כמותיים ברורים, וייקבעו לוחות זמנים להשגתם בשקיפות מלאה לציבור, כדי לחדש את ביטחונו ולחזור ולזכות באמונו.

שנית, יש למצות את ההסתייעות בשב"כ ולהרחיב את השימוש בכלים טכנולוגיים מתקדמים. שלישית, יש לקדם שימוש מדוד ומפוקח במעצרים מנהליים כדי למנוע סכנה לביטחון הציבור, גם אם אינה ממניעים ביטחוניים או לאומניים. הביקורת על השימוש בכלי זה בחברה דמוקרטית בהחלט במקומה, וכך גם החשש ממדרון חלקלק. אך זהו כורח בל יגונה בהיעדר כלי זמין אחר בידי משטרת ישראל לנטרל איומים מידיים.

כיוון פעולה נוסף הוא העצמת המאבק בהברחות אמל"ח ובסחר לא חוקי בנשק. במסגרת זו יש לשקול את הרחבת הגדרתן של עבירות אמל"ח כעבירות ביטחוניות ² כדי להגביר את ההרתעה לנוכח ההתייחסות המחמירה שנותנות כל המערכות לעבירות ביטחוניות. ממדי הפשיעה הקשה בישראל חושפים את הציבור כולו לאפשרות של חיכוך עם רוצחים ועבריינים אלימים בכבישים, בקניונים, באתרי נופש ובמתקנים ציבוריים. מנהיגי הציבור הערבי כיום לא רק נכונים למאבק זה, אלא תובעים במפגיע את ביצועו ומוכנים לעשות ויתורים משמעותיים לשם כך. רשויות המדינה נדרשות לפעול כמו במצב חירום, לבנות את הכוח תוך כדי פעולה, ולבצע מהלכים מידיים ³ גם אם לא מושלמים ⁴ כדי לעצור את הדימום ולשקם את תחושת הביטחון של האזרחים. המדינה הוכיחה כי היא יודעת להתמודד אפילו עם אתגרים מורכבים יותר.

זהירות, גבול שלום

באמצעי התקשורת דווח השבוע על דאגה וחששות מצד תושבי יישובים בחבל שלום, ליד גבול מצרים, בעקבות רצף של אירועים שבהם נצפו הגעה והתקבצות חריגה של 17-20 כלי רכב, ובהם טנדרים וג'יפים. הללו נאספו בשטח שבשליטת המצרים, ליד גדר הגבול ומול היישובים נווה ושלומית (גילוי נאות: לכותב שורות אלה קרובי משפחה בחבל זה). לפי הדיווחים, צה"ל הגיב לאירועים אלה והקפיץ כוחות, כולל מסוקי קרב, כדי לשפר את

המוכנות ולקצר את זמני התגובה לכל התפתחות ביטחונית. העובדה שמדובר בגבול של שלום מאפשרת מצד אחד לפעול בערוצי התיאום בין המדינות כדי לברר את הנסיבות ולהסיר את החששות, אך מצד שני היא מגבילה את השימוש בסל הכלים שצה"ל ומערכת הביטחון יכולים להפעיל במקרים כאלה.

האתגר העיקרי של מפקדי צה"ל הוא להבטיח שהתודעה שהכוחות מצויים בה, שמדובר בגבול של שלום, לא תקהה את הדריכות ואת מהירות התגובה. העבר הלא רחוק של האזור הזה יכול ללמד על הסכנות הנשקפות מפני התקרבותם של "אזרחים תמימים" והתבססות גורמי איום בקרבת הגבול.

מי שלוקחים את הסיכון להתקבץ מול יישובים ישראליים באופן שעלול להתפרש כמאיים, בוודאי לאחר 7 באוקטובר, חייבים להגיע למסקנה כי ישראל סובלנית פחות להתגרריות כלפיה. כדאי שאפילו לא יחשבו לחצות את הגבול.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 13 בפברואר 2026.